

Vaste Commissie voor Taaltoezicht
Warandeberg 4 – 1000 BRUSSEL

Brussel, 10 juni 2020

Uw brief van: 28/01/2020
Uw kenmerk:
Ons kenmerk: 52.122/II/PF
AN/EP

Betreft: vraag om advies met betrekking tot de bepaling van de voertaal van onderwijs genoten in België

In zitting van 10 juni 2020 onderzocht de Vaste Commissie voor Taaltoezicht (VCT), in verenigde afdelingen, uw vraag om advies met betrekking tot de bepaling van de voertaal van onderwijs genoten in België opdat uw diensten de vragen die worden ingediend naar behoren kunnen behandelen.

U heeft aan uw vraag vijf bijlagen toegevoegd (afschriften van diploma's).

U bevraagt de VCT over meerdere situaties (vertaling):

- 1) “Voor onderwijs genoten in het Engels in België, afgerond met een diploma afgegeven in het Nederlands of het Frans door een Nederlandstalige of Franstalige instelling. Valt de bedoelde voertaal onder de toepassing van de taalwetten? En wat zou dan de taalrol zijn gebaseerd op het verkregen diploma? (bv. bijlage 1)
Voldoet de taal waarin het officiële diploma is opgesteld (Nederlands of Frans) om de beheersing van deze taal (van het Nederlands of het Frans) aan te tonen?
En zo niet, welke taal moet dan worden beschouwd als de “voertaal” van deze studies?
- 2) Voor onderwijs genoten in het Engels in België, afgerond met een diploma afgegeven in het Engels door een Belgische instelling (Nederlandstalig of Franstalig), hoe worden de voertaal van het onderwijs en de taalrol van de kandidaat in kwestie bepaald? (bv. bijlage 2)
In dit scenario wordt geen gelijkwaardigheid van diploma's voorzien door de wetgever, in tegenstelling tot de in het Engels opgestelde diploma's verkregen in het buitenland. Artikel 43, § 4, derde lid SWT en artikel 43, § 5, derde lid SWT bepalen immers dat: “De kandidaten, die in het buitenland hun onderwijs genoten hebben in een andere taal dan het Nederlands of het Frans en zich op een bij de wet erkende gelijkwaardigheid van diploma's of studiegetuigschriften kunnen beroepen, leggen het toelatingsexamen af in het Nederlands of in het Frans, naar keuze.” Diploma's verkregen in een andere taal, afgegeven door een Belgische instelling, worden echter niet vermeld. Is deze regel met betrekking tot de buitenlandse diploma's aldus van toepassing of zou een andere interpretatie te overwegen zijn?

- 3) Kan voor een diploma verkregen in België na gemengde studies (bv. Nederlands-Frans), opgesteld in een van de talen van het gevolgd onderwijs en met vermelding van het aantal credits (studiepunten) per taal, de “meerderheidstaal” beschouwd worden als de taal die de taalrol van haar houder bepaalt? (zie bijlage 3)

Is het aangewezen om te stellen dat een voertaal wordt geattesteerd door een diploma op voorwaarde dat minstens 50% van de studies in deze taal werden gevolgd?

Zo ja, indien de kandidaat 50% van de studiepunten zou hebben gevolgd in het Nederlands en 50% van zijn studiepunten in het Frans, zou dat dan neerkomen op het feit dat het diploma twee voertalen attesteert?

Zou de “meerderheidstaal” eveneens de taal zijn die de taalrol van de kandidaat bepaalt, in het geval van selecties?

- 4) Voor onderwijs genoten in meer dan twee talen, kan men dan aannemen dat de “meerderheidstaal” de taal is die de taalrol van de kandidaat bepaalt?
- 5) Voor een diploma van een volledige studiecycclus ter afsluiting van studies gericht op taal (taalkunde, literatuur, vertaalkunde, tolkwetenschap, communicatie, aggregatie of regentaat in de taal- en letterkunde) en waarvan het onderwijs gericht is op de studie van meerdere talen (waaronder de landstalen), is het dan aangewezen om vrijstellingen te overwegen voor de kennis van de gestudeerde talen (zie bijlagen 4 en 5)

En onder welke voorwaarden?

- 6) Zijn deze principes van toepassing op alle titels in het hoger onderwijs? (graduaat, licentiaat, bachelor, master, specialisatiemaster, master na master enz.)”

*
* *

Artikel 43, § 3, derde lid van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken (SWT), bepaalt het volgende met betrekking tot de taalvereisten om toegelaten te worden tot het tweetalig kader in de afdelingen van de centrale diensten:

“Om tot het tweetalig kader toegelaten te worden, moeten de ambtenaren voor een examencommissie, samengesteld door de Vaste Wervingssecretaris, het bewijs leveren dat zij de tweede taal voldoende kennen. Worden van dit examen vrijgesteld de ambtenaren wier diploma aantoont dat hun tweede taal de voertaal was van het onderwijs dat zij genoten hebben.”

Artikel 43ter, § 5 SWT bepaalt het volgende met betrekking tot de taalvereisten in het kader van een aanwerving:

“Indien het voorgeschreven is, leggen de ambtenaren hun toelatingsexamen af in het Nederlands of in het Frans naar gelang van de taal waarin zij, naar luid van het opgelegde diploma, het vereiste getuigschrift of de verklaring van het schoolhoofd, hun onderwijs genoten hebben, tenzij zij vooraf aan de hand van een examen het bewijs leveren dat zij de andere taal even goed kennen.

Het taalregime van het toelatingsexamen bepaalt de taalrol waarbij de ambtenaren worden ingedeeld. Bij ontstentenis van dergelijk examen is het taalregime van het genoten onderwijs, zoals dat blijkt uit het opgelegde diploma, het vereiste getuigschrift of de verklaring van het schoolhoofd bepalend.

De kandidaten, die in het buitenland hun onderwijs genoten hebben in een andere taal dan het Nederlands of het Frans en zich op een bij de wet erkende gelijkwaardigheid van diploma's of studiegetuigschriften kunnen beroepen, leggen het toelatingsexamen af in het Nederlands of in het Frans, naar keuze. Indien geen toelatingsexamen aan de benoeming voorafgaat, wordt de kennis van de taal van de rol, waarbij de betrokkene wenst ingedeeld te worden, vastgesteld aan de hand van een voorafgaand examen.

De kandidaten, die hun onderwijs genoten hebben in het Duitse taalgebied, mogen hun toelatingsexamen in het Duits afleggen op voorwaarde dat zij bovendien een examen afleggen over de kennis van de Nederlandse of de Franse taal, naargelang zij wensen ingedeeld te worden bij de Nederlandse of de Franse rol.

De overgang van de ene rol naar de andere is verboden, behoudens klaarblijkelijke vergissing bij de indeling.

De bevorderingsexamens geschieden in de taal van de rol waarbij de examinandi zijn ingedeeld.”

Artikel 55 SWT bepaalt het volgende:

“In afwijking van de artikelen 14, 20 en 42 worden de diploma's en studiegetuigschriften steeds gesteld in de voertaal van het onderwijs.”

*
* *

Uit voormelde artikelen blijkt wat volgt:

- om tot het tweetalig kader toegelaten te worden in de afdelingen van de centrale diensten dienen de ambtenaren het bewijs te leveren dat zij de tweede taal voldoende kennen (artikel 12 KB 8 maart 2001). Ze worden van dit examen vrijgesteld als hun diploma aantoont dat hun tweede taal de voertaal was van het onderwijs dat zij genoten hebben (artikel 43, § 3, derde lid SWT).
- bij een aanwerving moet de kandidaat ofwel onderwijs genoten hebben in het Nederlands of het Frans, ofwel het bewijs geleverd hebben van de kennis van Nederlands of het Frans door middel van het examen dat is vastgelegd in artikel 7 KB 8 maart 2001.

De taal waarin de persoon in kwestie zijn onderwijs genoten heeft, dient te worden opgesteld door middel van het vereiste diploma, het vereiste getuigschrift of de verklaring van het schoolhoofd (artikel 43ter, § 5, eerste en tweede lid SWT). De term “vereiste diploma” betekent dat voor het bepalen van deze taal enkel rekening mag worden gehouden met het vereiste diploma voor de functie in kwestie. Met andere woorden, bijvoorbeeld voor de

aanwerving van een niveau A wordt er rekening gehouden met het masterdiploma dat de kandidaat in staat stelt om rechtstreeks toegang te hebben tot betrekkingen van dit niveau.

In de centrale diensten is het wettelijke stelsel dat van de eentaligheid van de ambtenaren. Dit principe vereist dat de ambtenaren ingeschreven zijn op slechts één taalrol: de Nederlandse of de Franse rol. De enige uitzondering op dit principe heeft betrekking op de ambtenaren van het tweetalig kader.

Deze rollen bepalen de taalaanhorigheid van de ambtenaren gedurende hun hele loopbaan.

De taalrol waartoe ambtenaren behoren wordt bepaald door de taalregeling van hun toelatingsexamen naargelang hun opgelegde diploma of studiegetuigschrift of de verklaring van het schoolhoofd aantoont dat ze hun onderwijs genoten hebben in het Nederlands of het Frans. Bij ontstentenis van een dergelijk examen wordt hun Nederlandse of Franse taalaanhorigheid bepaald door de voertaal van hun studies.

Om te bepalen of een gebruikte taal in het onderwijs de voertaal van de studies is in de zin van de gecoördineerde wetten, dient rekening te worden gehouden met de taal van het diploma, het studiegetuigschrift of de verklaring van het schoolhoofd, maar ook met de taal waarin de lessen (hoorcolleges, oefeningen en praktijkwerk, overhoringen en examens, schrijven en verdedigen van de thesis of een scriptie) werden gegeven.

Alzo, gevolg gevend aan de bovenvermelde beginselen, komt tot uiting dat:

- 1) wat betreft de eerste situatie is de titel van het diploma enkel in het Frans en zijn de talen van opleiding/examen in het Frans en in het Engels.
In casu is de taalrol van de kandidaat aldus het Frans.
- 2) wat betreft de tweede situatie is de titel van het diploma enkel in het Engels en de taal van de opleiding in het Engels.
Aangezien het Nederlands of het Frans niet de taal van de opleiding was, dient de kandidaat zijn kennis van het Nederlands of het Frans aan te tonen door middel van het taalexamen bepaald in artikel 7 van het KB van 8 maart 2001.
- 3) wat betreft de derde situatie is de titel van het diploma in het Nederlands en in het Frans (landstalen) en is de taal van de opleiding het Nederlands, hoewel de kandidaat voor 27 ECTS lessen heeft gevolgd in het Nederlands en voor 33 ECTS in het Frans.
In casu, gezien het doel van een dergelijke opleiding is om een tweetalige cursus Nederlands en Frans te volgen, kan de kandidaat kiezen of hij tot de Nederlandse of de Franse taalrol wenst te behoren. Hij is niet verplicht om een taalexamen af te leggen om zijn kennis van Nederlands of het Frans aan te tonen.
- 4) wat betreft de vierde situatie dient geen rekening te worden gehouden met de meerderheidstaal van het onderwijs genoten in meer dan twee talen om de taalrol van een kandidaat te bepalen. Er moet rekening worden gehouden met de taal van het diploma, het studiegetuigschrift of de verklaring van het schoolhoofd, maar ook met de taal waarin de lessen (hoorcolleges, oefeningen en praktijkwerk, overhoringen en examens, schrijven en verdedigen van de thesis of een scriptie) werden gegeven.

- 5) wat betreft de vijfde situatie en meer bepaald bijlage 4 is de titel van het diploma enkel in het Nederlands en is de taal van de opleiding het Nederlands, hoewel de studies van de kandidaat gericht waren op taal. De kandidaat wordt niet vrijgesteld van de kennis van de gestudeerde talen en dient, *in casu*, zijn kennis van het Frans aan te tonen aan de hand van het taalexamen bepaald in artikel 7 van het KB van 8 maart 2001.

Voor bijlage 5 blijkt dat de titel van het diploma in het Engels en het Nederlands is en dat de taal van de opleiding het Nederlands is, hoewel de studies van de kandidaat gericht waren op taal. De kandidaat wordt niet vrijgesteld van de kennis van de gestudeerde talen en dient, *in casu*, zijn kennis van het Frans aan te tonen aan de hand van het taalexamen bepaald in artikel 7 van het KB van 8 maart 2001.

- 6) wat betreft de zesde situatie benadrukt de VCT dat voornoemde principes van toepassing zijn op alle titels in het hoger onderwijs (graduaat, licentiaat, bachelor, master, specialisatiemaster, ...).